

BOEKEN

Hij liet zich inspireren door bingewatch-series als 'The Crown'. Nam de leden van het Nederlandse koninklijk huis, mixte ze met wat grootheden van andere Europese koningshuizen, voegde hier en daar wat toe en ziedaar, de nieuwe roman van Herman Koch was geboren. In tien 'afleveringen' met elk een intro met korte inhoud en een cliffhanger aan het eind vertelt Koch het verhaal over een koningshuis dat veel trekjes van onze eigen Oranjes vertoont.

Fictie
Herman Koch: 'Het koninklijk huis'. Uitg. Ambo Anthos, €22,99

★★★★

Koch volgt nauwkeurig de wetten van een tv-serie: tal van smeuïge details die er niet toe doen, komen voorbij, om daarna geen rol meer te spelen. Het is Kochs ironische toon en talent voor het juiste detail die dit boek zijn aantrekkingskracht geven.

Sonja de Jong

Er komen wekelijks zoveel thrillers uit dat het voor de auteurs steeds moeilijker wordt om nog een originele titel aan hun boek te geven, hoe goed de inhoud ook is. Het moet kort en catchy zijn, spannend klinken en het liefst ook de inhoud dekken. Dat laatste is het moeilijkst, zo blijkt en ook bij Robert Bryndza's nieuwste thriller, 'Fatale waarheid', lukt dat niet echt. Want welke waarheid nou precies zo fataal was, blijft onduidelijk. Al intrigeert zo'n titel wel. Maar op dit gemopper na is er niets mis met deze thriller, waarin inspecteur Erika Foster voor de zevende keer alweer de hoofdperson is. Zij is leuk, eigenzinnig en vooral heel erg slim. Toch weet de dader in 'Fatale waarheid' lange

Thriller
Robert Bryndza: 'Fatale waarheid'. Vert. Willeke Lempens. Uitg. Boekery, €20,99.

★★★★

tijd uit haar handen te blijven. Vicky is een jonge actrice die zich op het maken van podcasts over waargebeurde misdaden heeft gestort. Dat zint uiteraard niet iedereen, vooral de daders niet. Een buurmeisje dat wel eens gebruik maakt van Vicky's woning om daar mannen te ontvangen, heeft de pech dat ze erg op Vicky lijkt en ook in haar bed ligt als een van de hoofdpersonen uit de podcast besluit om haar voorgoed het zwijgen op te leggen. En na dat de dader zijn vergissing heeft ontdekt, is ook Vicky zelf aan de beurt. Erika Foster moet alle zeilen bijzetten om deze zaak tot een goed einde te brengen. Lekker leesvoer weer.

Hanneke van den Berg

Als zij niet de moeder geweest was van een bekende Nederlander, had het dagboek van Henny Gazan het vermoedelijk nooit tot de boekwinkel geschopt. Want hoe lief en aardig ze ook uit haar dagboekaantekeningen naar voren komt, Henny, de latere moeder van Diewertje Blok, had als puber niet echt veel gedenkwaardigs te melden. Dat 'Dragelijke lichtheid', het tienerdagboek van mijn joodse moeder tijdens de Tweede Wereldoorlog' toch lezenswaardig is, is vooral te danken aan de intense liefde en bewondering die uit Diewertje Bloks toegevoegde woorden spreken. De ondertitel klopt niet helemaal. Want Henny schreef haar dagboek vooral in 1939 en voegde daar in 1940, '41 en '42 nog slechts

Non-fictie
Diewertje Blok: 'Dragelijke lichtheid'. Uitg. Meulenhoff, €22,99

★★★★

wat korte aantekeningen aan toe. De oorlog ontbreekt vrijwel geheel in de tekst. Het dagboek is een aaneenschakeling van 'dol leuke' dagen, vol dansen, flirten, lachen en verliefd zijn. Henny's grootste zorg is telkens: is 'hij' ook wel verliefd op mij. Dat er een oorlog dreigt, probeert Henny te vergeten: 'Over de oorlog zwam ik maar liever niet. Je zult wel zeggen: lekker makkelijk, maar och, ik ben pas zestien.' Diewertje Blok voegde aan het dagboek heel veel extra informatie toe, over het verdere lot van de tientallen jongens met wie Henny omging, over haar grootouders en over haar ouders. Het is daaraan te danken dat dit toch meer is dan alleen maar een vlinderlicht jongemeisjesbetoog.

Sonja de Jong

BOEKEN Zestig muzikanten over hun favoriete kunstwerk

Stampvoetend door het museum

Auteur Rick Blom heeft zelf zijn favoriete kunstwerk op zijn linker onderarm laten vastleggen. Niet iedereen in zijn boek 'Pop & Art' gaat zo ver, maar de liefde voor Nederlandse en Vlaamse muzikanten voor andere kunstvormen zit wel op andere manieren diep.

Het boek Pop & Art.

Raven (The Kik), Boudewijn de Groot, Meskerem Mees, David Hollestelle (Wild Romance), Abel van Gijlswijk (Hang Youth), Tessa Rose Jackson (Someone), Herman van Veen, Sabrina Starke, Elsa Birgitta Bekman, Admiral Freebee, Nana Adjoa, Sor en Spinvis. De genoemde kunstwerken lopen uiteen van schilder- en beeldhouwkunst tot architectuur en video.

„Veertig interviews is mooi, vijftig is geweldig en zestig is krankzinnig. Dus ik ben voor die zestig gegaan. Het heeft me niet alleen een mooi boek opgeleverd, maar ook zestig prachtige gesprekken. Met mensen die nadenken over het leven en daar misschien nog iets meer over nadenken dan de gemiddelde Nederlander. Omdat ze dat leven ook gebruiken als uitgangspunt voor hun eigen kunst.”

„Het beeld dat uit al die verhalen naar boven komt, is dat al die muzikanten ondanks het sterren- en domoek maar stervelingen zijn. Mensen die struvelen met het leven op momenten, maar toch ook weer hun gevoelens van verdriet, eenzaamheid en onzekerheid te boven kunnen komen, omdat ze in staat zijn heel dicht bij zichzelf te

vertelden me altijd wel iets uit hun leven dat gerelateerd was aan het kunstwerk. Of een gevoel dat ze deelden met het werk. Dat maakte het nog veel persoonlijker dan ik had verwacht. Het leidde tot heel openhartige verhalen. Ik ging in veel van de gesprekken vrijwel onmiddellijk de diepte in over de grote thema's van het leven. Vreugde, verdriet, hoop en verlangen, liefde en dood.”

Architectuur

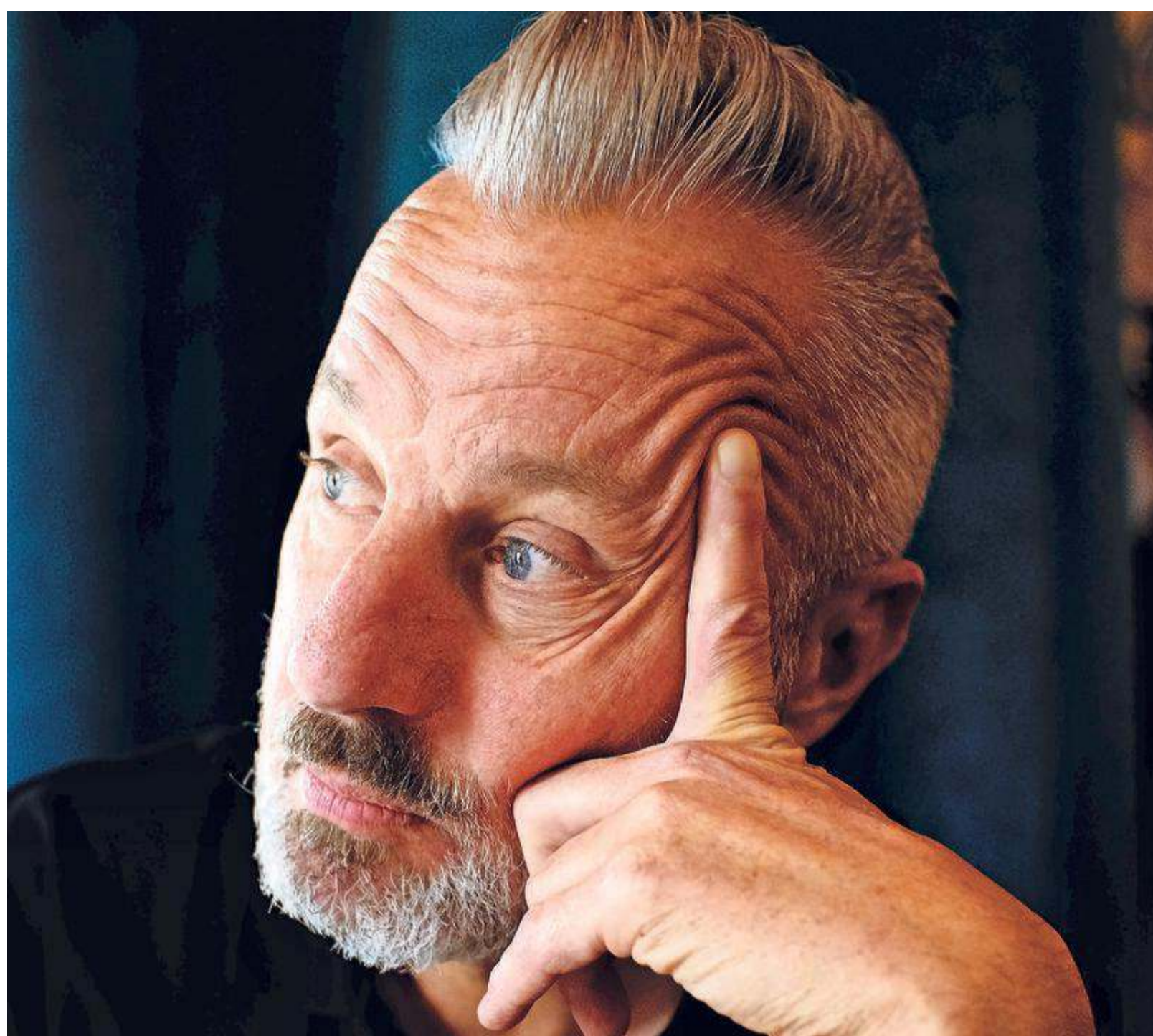
In het boek een heel brede vertegenwoordiging van muzikanten uit het Nederlandse taalgebied. De oudere en de jonge garde, zeer bekend en relatief onbekend en in muzikaal opzicht sterk uiteenlopend. Enkele namen: Dave von

„De verhalen werden veel persoonlijker dan ik verwachtte

Dilan Yurdakul in 'Door de schaduw heen'.

FOTO JEAN VAN LINGEN

Rick Blom.

FOTO JAAP STIEMER

blijven en te blijven doen wat voor hen heel belangrijk is. Om die reden verliezen ze zich ook niet in de pijn die ze voelen. De muziek die ze maken helpt om zich te uiten en de verhalen die ze hebben een plek te geven.”

Het levert verrassende ontboezemingen op, zoals van Gers Pardoel, die vertelt dat hij zich uit de drukte van zijn populariteit heeft teruggetrokken en hij God gevonden heeft. Hij leeft in het hier en nu en hij leeft sober. Jack Poels van Rowwen Hèze vertelt over de bijzondere manier waarop hij zijn vrouw

ontmoette. Dave von Raven over de laatste uren van zijn vader. Erik de Jong (Spinvis) over hoe hij 'stampvoetend van woede' door een museum liep waar de allernieuwste kunst te zien was. Shishani Vranckx vertelt over haar geboorteland Namibië en hoe de mensen

daar moeten strijden om te overleven. Blom: „De verhalen schetsen allemaal een ander beeld dan wat je denkt te weten van iemand. En toch denk ik dat iedereen zich in de verhalen kan herkennen.”

Rick Blom, die zelf basgitaar speelt in de band Stakbaber,

Pop & Art

Rick Blom, 'Pop & Art, zestig muzikanten over het kunstwerk van hun leven', Noblesse Uitgevers, 232 pagina's, €32,50. Het boek wordt zondag 9 oktober om 15 uur gepresenteerd in Paradiso, met optredens van onder anderen Henk Hofstede van de Nits en Wouter Planteijdt (Sjako!), tickets via paradiso.nl. Via de QR-code hieronder is de afspeellijst van vrijwel alle deelnemende muzikanten uit het boek te vinden.

schrijft in de inleiding van het boek over zijn eigen favoriete kunstwerk: 'Réveil matin' van Francis Picabia. Een op het oog simpele tekening van de techniek van een wekker, die Blom op zijn onderarm liet tatoeëren.

„Kunst is voor mij onderdeel van het leven, het leert me dingen, het inspireert. Het is niet altijd zo dat ik alleen door het werk zelf wordt geraakt. Het verhaal om het kunstwerk heen, de context, vind ik ook mooi en belangrijk. Dat werk van Picabia bijvoorbeeld, daarvan zag ik dat hij het in 1919 had gemaakt. Omdat het over een 'alarm clock' gaat zag ik er iets in als 'noot niet bezig oorlog'. Ik was toen zelf net bezig met een boek over de Eerste Wereldoorlog. En het gaat natuurlijk over het verglijden der tijd. Het is een beetje vlekkerig en niet heel precies gemaakt. Net als het leven zelf.”

Jaap Stiemer

THEATER Rauw en meedogenloos eerlijk

Dilan Yurdakul verdient veel groter publiek

Op de basisschool zei ze elke keer op de vraag van de juffrouw wat ze gisteren gegeten had: patat. Want de Turkse gerechten die haar moeder maakte, durfde ze niet op te noemen. Te anders, te afwijkend. Terwijl thuis haar ooms en tantes haar aanvielen op haar 'Nederlandse' accent als ze Turks sprak.

gaat 'Door de schaduw heen', een indringende muzikale solo over identiteit en vrijheid, autonomie en de vraag waar je thuis bent. Bij de meeste mensen is Yurdakul vooral bekend als Aysen Baydar uit 'Goede tijden, slechte tijden', een rol die ze van 2012 tot 2019 speelde. Maar in 'Door de schaduw heen' toont zij een heel andere kant van zichzelf. In een rauwe, meedogenloos eerlijke tekst geeft zij een bijna voyeuristisch aandoend kijkje in haar ziel. Soms is het zo pijnlijk dat je opzij wilt kijken.

Want Yurdakul worstelt niet alleen met haar Turks zijn in Nederland waardoor zij zich nooit helemaal erbij voelt horen, niet bij haar Turkse familie, niet bij haar Nederlandse vrienden. Ze worstelt ook met de demonen in zichzelf, haar bipolaire stoornis. Chronologisch neemt zij de

toeschouwer in een mengeling van humor en pijn mee door haar leven: een wat verlegen kind, dat zich anders voelt dan anderen, een angstige puber die haar onzekerheid verbergt achter stoerdoenerij en langzaam steeds duidelijker het besef dat er meer aan de hand is.

Dat de depressies waar haar opa al zijn leven lang aan lijdt en de uit het niets komende boze buien van haar moeder misschien meer zijn dan zomaar verdriet of zomaar boos. Dat zij mogelijk behept is met een erfelijke aandoening. Ze is 14 als ze voor het eerst een psycholoog bezoekt. Na hem volgt een eindeloze reeks van psychologen, psychiaters, acupuncturisten en lange rijen medicijnen. Een bipolaire stoornis, luidt de diagnose.

En toch staat ze daar nu op het podium, klein, maar intens dapper en bijna schaamteloos in haar openhartigheid. Ze praat, ze rapt,

Door de schaduw heen

'Door de schaduw heen', coproductie Likeminds/Theater Bellevue. Tekst en spel: Dilan Yurdakul, muziek: Stijn Hoes. Regie: Julie van den Bergh. Bijgevoond: 30/9: De Meervaart, Amsterdam. Onder meer nog te zien: 8/10: VU Griffioen, Amstelveen; 14/10: De Kaasfabriek, Wormer; 5/11: De Kunstgreep, Oostzaan; 18/11: Theater ins Blau, Leiden; 19/10: Het Postkantoor, Bovenkarspel; 26/11: De Verbeelding, Purmerend. Volledige speellijst: likeminds.nl

ze schreeuwt. Ze turnt, ze danst, ze rijdt op een driewielertje. Ze is stil, ze is uitbundig. In een telkens andere outfit (die ze achter het podium aantrekt, terwijl het publiek meekijkt via een schuin opgehangen spiegel) toont ze steeds een andere kant van zichzelf, zonder ooit de ware Dilan te vinden. Percussiemuziek, afgewisseld met Turkse en elektronische klanken van muzikant Stijn Hoes versterken de sfeer van vervreemding. Niet geworteld in Nederland, niet geworteld in Turkije, eenzaam in haar strijd met zichzelf, toont Yurdakul zich kwetsbaar. Tot het uiterste.

Ze verdient een veel groter publiek dan ze tijdens haar eerste voorstelling kreeg. Want in hetgeen zij vertelt zullen ongetwijfeld veel mensen zich herkennen.

Sonja de Jong